

Labklājības ministrija

Skolas iela 28, Rīga, LV - 1331, tālr. 67021600, fakss 67276445, e-pasts lm@lm.gov.lv, www.lm.gov.lv

Rīgā

02. 10.2017. Nr. 30-4-08/ 1616

**Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības ministrijai**

*Par Labklājības ministrijas un
Latvijas Pašvaldību savienības
2017. gada sarunu protokolu*

Labklājības ministrija, pamatojoties uz Ministru kabineta 2004. gada 6. jūlija noteikumu Nr. 585 "Kārtība, kādā Ministru kabinets saskaņo ar pašvaldībām jautājumus, kas skar pašvaldību intereses" 11. punktu, iesniedz Labklājības ministrijas un Latvijas Pašvaldību savienības 2017. gada sarunu protokolu.

Pielikumā: Labklājības ministrijas un Latvijas Pašvaldību savienības 2017. gada sarunu protokols uz 14 lp.

Valsts sekretārs

Ingus Alliks

02.10.2017.

97

Fridrihsberga, 67021507

zane.fridrihsberga@lm.gov.lv

17-N/11274

SANEMTS

Latvijas Republikas Vides aizsardzības
un reģionālās attīstības ministrija

03.10.2017
1-13/14619

**Labklājības ministrijas un
Latvijas Pašvaldību savienības sarunu
PROTOKOLS**

Rīgā

2017. gada 21. jūnijā

Sarunas notiek Latvijas Pašvaldību savienībā (turpmāk – LPS), Mazā Pils ielā 1

Sarunas vada:

Jānis Reirs – labklājības ministrs
Andris Jaunsleinis – LPS priekšsēdis

Piedalās:

Labklājības ministrijas (turpmāk – LM) puse:

Ingus Alliks – LM valsts sekretārs
Līga Āboliņa – LM valsts sekretāra vietniece
Aija Bukova-Žideļūna – labklājības ministra padomniece
komunikācijas jautājumos
Elīna Celmiņa – LM Sociālās iekļaušanas politikas
departamenta direktore
Aldis Dūdiņš – LM Sociālo pakalpojumu departamenta
direktora vietnieks
Anita Gotharde – Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas
(turpmāk – VBTAI) priekšnieka vietniece
Rihards Guds – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības
ministrijas (turpmāk – VARAM) Elektroniskās
pārvaldes departamenta Valsts informācijas
sistēmu nodaļas vadītājs
Ludmila Ivanova – VARAM Pašvaldību departamenta Pašvaldību
pārraudzības nodaļas vadītāja
Diāna Jakaite – LM Sociālās politikas plānošanas un attīstības
departamenta direktore
Linda Liepa – LM Bērnu un ģimenes politikas departamenta
direktore
Jana Muižniece – LM valsts sekretāra vietniece
Lauris Neikens – LM Bērnu un ģimenes politikas departamenta
vecākais eksperts
Ilze Skrodele-Dubrovskā – LM Metodiskās vadības un kontroles
departamenta vadītāja vietniece
Sarmīte Uzuliņa – LM Eiropas Savienības struktūrfondu
departamenta direktore, atbildīgās iestādes
vadītāja

LPS puse:

Ervīns Alksnis – Rīgas Sociālā dienesta vadītājs
Ina Behmane – Saldus novada P/A "Sociālais Dienests"

	– direktore
Ilze Brakmane	– Jelgavas novada Labklājības pārvaldes vadītāja
Silvija Brice	– Daugavpils novada sociālā darbiniece
Agnese Igaune	– Rīgas domes Labklājības departamenta sektora vadītāja
Anna Jegorova	– Daugavpils novada Sociālā dienesta vadītāja
Aivars Krasnogolovs	– Rīgas bāriņtiesas priekšsēdētājs
Guntars Krasovskis	– LPS padomnieks informācijas tehnoloģiju jautājumos
Rudīte Krūmiņa	– Balvu novada bāriņtiesas priekšsēdētāja
Jeļena Laškova	– Jelgavas pilsētas pašvaldības iestādes "Jelgavas sociālo lietu pārvalde" vadītāja vietniece
Aivars Lācarus	– Talsu novada domes deputāts, LPS Veselības un sociālos jautājumus komitejas priekšsēdētājs
Guntis Libeks	– Jaunjelgavas novada domes priekšsēdētājs
Beata Limanāne	– Dobeles novada Sociālā dienesta vadītāja
Mārtiņš Moors	– Rīgas domes Labklājības departamenta direktora vietnieks, Sociālās pārvaldes priekšnieks
Natālija Pēterāne	– Daugavpils novada domes Izglītības pārvaldes speciāliste bērnu tiesību aizsardzības jautājumos
Vineta Reitere	– LPS priekšsēža padomniece juridiskajos jautājumos
Olga Rudaka	– Jelgavas novada bāriņtiesas priekšsēdētāja
Ilze Rudzīte	– LPS padomniece veselības un sociālajos jautājumos
Guntis Safranovičs	– Dobeles novada domes priekšsēdētāja vietnieks
Irisa Guntra Turčinska	– Jelgavas pilsētas bāriņtiesas priekšsēdētāja
Rita Vectirāne	– Jelgavas pilsētas domes priekšsēdētāja vietniece sociālo lietu, veselības un kultūras jautājumu programmā
Tālis Zalva	– Jēkabpils pilsētas bāriņtiesas priekšsēdētājs
Inese Zaporožeca	– Lielvārdes novada bāriņtiesas priekšsēdētāja vietniece Lēdmanē

Protokolē:

Zane Fridrihsberga	– LM Sociālās politikas plānošanas un attīstības departamenta vecākā eksperte
--------------------	---

Sarunas sāk plkst. 13.30

Darba kārtībā:

1. Labklājības ministra un LPS priekšsēža uzruna

2. Deinstitutionalizācijas (turpmāk – DI) process Latvijā – virzība un izaicinājumi
3. Garantētā minimālā ienākuma (turpmāk – GMI) līmenis 2018. gadā
4. Bāriņtiesu attīstības perspektīvas
5. Nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēmas (turpmāk – NPAIS) datu ievades un aktualizēšanas izaicinājumi

Sarunu gaita:

1. Labklājības ministra un LPS priekšsēža uzruna

(A.Jaunsleinis, J.Reirs, A.Lācarus)

LPS: LPS sveic J.Reiru Jāņu dienā. Šodien izskatāmi jautājumi, kuros viedokļi atšķiras, tomēr līdz šim esam sekmīgi sadarbojušies, kas būtu turpināms arī uz priekšu. LPS priekšsēdis saka paldies par to visiem darbiniekiem, jo rezultātā daudzi jautājumi līdz vadībai nemaz nenonāk, un novēl veiksmīgas sarunas.

LM: Labklājības ministrs pasakās par uzaicinājumu. Šogad tiek lauztas tradīcijas, jo sarunas notiek LPS telpās. Tas raksturo darba stila maiņu, kas paredz doties uz pašvaldībām, lai redzētu kā sistēma darbojas dzīvē. Labklājības ministrs informē, ka šogad apmeklējis daudzas pašvaldības.

Dienas kārtībā iekļauti četri jautājumi, par kuriem ir dažādi viedokļi. Tomēr visai grūti būs par ko vienoties, ņemot vērā topošo nodokļu reformu un neskaidrības par tās gala versiju.

LPS: Tā kā sarunas tiek translētas LPS portālā, A.Lācarus dalībniekus lūdz runāt mikrofonā un stādīties priekšā.

2. DI process Latvijā – virzība un izaicinājumi

(Ziņo: A.Dūdiņš)

Izsakās: A.Jaunsleinis, J.Reirs, R.Vectirāne, I.Brakmane, L.Āboliņa, I.Behmane, A.Lācarus)

LM: DI šogad ir plaši skatīts jautājums, diskusijas notikušas visā Latvijā. Process sekmīgi virzās uz priekšu. Plānošanas reģioni ir noslēguši sadarbības līgumus par dalību DI projektos ar 115 pašvaldībām (97%), nepiedalās Rīgas, Jaunjelgavas, Ciblas un Līvānu pašvaldība.

2017. gada aktualitātes: notikusi mērķa grupas personu apzināšana; individuālo vajadzību izvērtējums un atbalsta plānu izstrāde; līdz gada beigām paredzēta plānošanas reģionu DI plānu, t.sk. bērnu aprūpes iestāžu un slēgšanai atbalstīto valsts sociālās aprūpes centru (turpmāk – VSAC) filiāļu reorganizācijas plānu izstrāde, saskaņošana un apstiprināšana LM Sociālo pakalpojumu attīstības padomē.

Identificētās problēmas – uzraudzības rādītāju izpilde. Ja esošo sniegumu izvērtē, skatoties identificēto cilvēku skaitu pret novērtēto cilvēku skaitu, tad sniegums kopumā ir labs (piemēram, identificētas 2056 pieaugušas personas ar garīga rakstura traucējumiem (turpmāk – GRT), izvērtētas 1886 personas ar GRT), bet situācija ir satraucoša pret kopējiem projekta sasniedzamajiem rezultātiem par iesaistīto cilvēku skaitu, īpaši attiecībā uz bērniem ar funkcionāliem traucējumiem. Plānots veikt

korektīvas darbības, cita starpā pārskatīt DI projektos iesaistāmo mērķa grupas personu skaitu.

Pašvaldības interesē Eiropas Reģionālās attīstības fonda (turpmāk – ERAF) komponente. Šobrīd notiek pašvaldību un DI plānu izstrādātāju vienošanās par izmaksu ziņā visefektīvāko un pašvaldību iespējām un vajadzībām atbilstošāko ERAF infrastruktūras attīstības risinājumu. Pēc vienošanās panākšanas pašvaldības var uzsākt darbu pie tehniskās dokumentācijas (būvprojekta) izstrādes – izmaksas tehniskās dokumentācijas izstrādei ir attiecināmas no 01.01.2017.

Plānots virzīt grozījumus Ministru kabineta 2015. gada 16. jūnija noteikumos Nr. 313 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.2.2.specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem" 9.2.2.1.pasākuma "Deinstitucionalizācija" īstenošanas noteikumi" (turpmāk – MK noteikumi Nr.313), paredzot 1300 bērniem ar funkcionāliem traucējumiem sociālo pakalpojumu sniegšanu nodrošināt atsevišķā pasākumā (indikatīvais finansējums EUR 5 milj., kas jaunajam pasākuma tiktu novirzīts no DI projektiem plānotā finansējuma), kur finansējuma saņēmēji būtu sabiedriskās organizācijas. Normatīvo regulējumu jaunajam pasākumam plānots izstrādāt līdz 2017. gada beigām.

2018. gadā plānotās darbības: personu ar GRT sagatavošana pārejai uz dzīvi sabiedrībā (tiks īstenota VSAC); sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu nodrošināšana mērķa grupas personām; ERAF DI projektu atlase (1. un 2. projektu atlases kārtā); ERAF projektu īstenošana. Plānotais laika grafiks tam ir cerīgs.

LPS: Zemgales plānošanas reģionā nākamnedēļ plānota tikšanās par DI plāna izstrādi. Jau šobrīd saredz pāris problēmas: (1) sociālo pakalpojumu piešķiršana nav laika ziņā salāgota ar infrastruktūras izveidi. Personas ir izvērtētas, bet sociālos pakalpojumus nav iespējams piešķirt, jo vēl nav izveidota piemērota infrastruktūra. Infrastruktūras izveidei nepieciešami vismaz divi gadi, un, visticamāk, tad personu novērtējumi vairs nebūs aktuāli un tie būs jāveic no jauna, turklāt finansējums personu pārvērtēšanai nav paredzēts; (2) projekta mērķa grupai praktiski nav pieejami Nodarbinātības valsts aģentūras (turpmāk – NVA) pakalpojumi, ir ierosinājums pārskatīt Sociālās integrācijas valsts aģentūras (turpmāk – SIVA) īslaicīgās darba prasmju apgūšanas programmas, lai personām, kuras atstāj institucionālo aprūpi, būtu iespēja veidot savu patstāvīgo dzīvi; (3) par audžuģimenēm – paralēlā reforma, jāplāno normatīvo aktu grozījumi, paredzot, ka DI projekta ietvaros jaunuzbūvētās ēkas, ja tās neizmanto vai netiek piepildītas, varētu nodot audžuģimenēm. Nepieciešama sociālā kampaņa audžuģimenēm, kā arī supervīzijas un apmācības, kas finansētas no valsts budžeta. Atlīdzībai par audžuģimenes pienākumu izpildi jābūt atkarīgai no bērna veselības stāvokļa, jo finansējums nepieciešams veselības aprūpes pakalpojumiem. Šiem bērniem veselības aprūpes pakalpojumam veidot zaļo koridoru; (4) bērniem ar funkcionāliem traucējumiem izvērtēšanas process nav noritējis veiksmīgi. Izvērtējumos ir iekļauts nesamērīgi liels sociālo pakalpojumu klāsts, nenosakot prioritātes (sociālajiem pakalpojumiem vajadzētu būt 4 – 5) un neņemot vērā bērna rehabilitācijas potenciālu. Iekļauti arī sociālie pakalpojumi, kas nav sertificēti, jautājums – vai tādus vispār var piedāvāt. Vajadzētu atļaut pašiem vecākiem izvēlēties sociālo pakalpojuma sniedzējus.

LM: SIVA sākusi Eiropas Sociālā fonda (turpmāk – ESF) projekta ieviešanu, kura ietvaros notiek programmu izstrāde prasmju attīstībai tieši mērķa grupai – personām ar GRT. VSAC klienti jau sākuši izmantot SIVA piedāvājumu. Jāatzīst, ka mērķa grupa nevar apgūt sertificētu programmu un iegūt profesionālo kvalifikāciju, tāpēc tiek piedāvāts prasmju apguves process, un LM lūgusi SIVA intensīvi strādāt ar NVA un potenciālajiem darba devējiem, lai varētu apgūtās prasmes nostiprināt darba tirgū, kas kopumā stiprinātu DI procesu.

Infrastruktūra – ESF un ERAF laika nobīde ir "sāpīga" problēma, iespējams, kļūda radās jau dizainēšanas sākumā. Veselības stāvoklis izvērtētajām personām objektīvi var arī divu gadu laikā mainīties, bet to vislabāk zinās izvērtētāji, kas pazīst savus klientus un kam būtu jāsaprot, vai klientam potenciāli varētu būt nepieciešams pārvērtējums, kas radītu šaubas par viņa veselības stāvokļa stabilitāti, jeb tomēr veselības stāvoklis ir visai noturīgs, kas kopumā jāvērtē individuāli, kontekstā ar DI īstenošanas nosacījumiem.

LPS: Klientu pārvērtēšana nav paredzēta. Vai plānots šo nosacījumu mainīt?

LM: Viens no izvērtēšanas mērķiem ir noskaidrot, kāda infrastruktūras izveide un kādos reģionos ir nepieciešama. Šobrīd būtiski veikt pirmo izvērtējumu, izveidot pamatu elastīgam procesam, kas ļautu cilvēkam atstāt institūciju un nevajadzētu ik pēc diviem gadiem visu pārvērtēt.

Komunikācijas stratēģijas plāns par DI – atbilstoši plānotajam ir noticis metu konkurss, un notiek sarunas ar pretendentiem. Prognozējams, ka jūlijā tiks noslēgts līgums un rudenī sāksies pati kampaņa.

Par audžuģimenēm sniegtie priekšlikumi lielā mērā atbilst LM plāniem. Šogad budžeta projektam tika iesniegti vairāki LM priekšlikumi: palielināt atlīdzību audžuģimenēm un noteikt to atkarībā no bērnu skaita, piemērojot koeficientu 0,3 par katru nākamo bērnu; sākt ieviest specializētās audžuģimenes; veikt sociālās iemaksas pensiju, bezdarba un invaliditātes apdrošināšanai par audžuģimenēm. LPS priekšlikumi atbilst arī Lielo pilsētu asociācijas sniegtajiem, uz kuriem LM gatavos rakstisku atbildi.

Par dzīvokļu jautājumu vēl šogad kopīgi rodams risinājums, kā sakārtot normatīvos aktus un kas tajos maināms. Ja institūciju skaits nesamazinās, nav arī līdzekļi, kurus novirzīt tiem cilvēkiem, kuri atstāj iestādes. Šobrīd ir slēgtas visas institūcijas, kuras bija plānots slēgt, un papildu slēgšana netiek plānota. Arī nekur pasaulē nav tā, ka institūcijas nepastāvētu vispār.

LM rosinātas iniciatīvas ietvaros noslēgts sadarbības memorands ar Rīgas Stradiņa universitātes (turpmāk – RSU) Stomatoloģijas institūta Terapeitiskās stomatoloģijas klīnikas Bērnu nodaļu un RSU Zobārstniecības fakultātes Bērnu studentu klīniku. Lai uzlabotu audžuģimenēm ikdienas dzīvi, tiek piedāvāta iespēja audžuģimenē esošajiem bērniem veikt mutes dobuma diagnostiku. Tomēr, lai noslēgtu šo līgumu, bija jāpārvar liela pretestība, piemēram, tiek sagaidīts, ka tiks izstrādāta arī kārtība šī veselības aprūpes pakalpojuma saņemšanai. Tomēr LM uzdevums ir "iedot makškeri", nevis nozares vietā gatavot līgumus un kārtību. Tiekoties ar audžuģimenēm, kā aktuālākās problēmas tiek minētas arī bērna stāja un speciālie apavi, kas varētu būt nākamās risināmās lietas.

Nodarbinātības jomā SIVA būtu tā institūcija, kura rūpētos par to, lai apmācītie cilvēki varētu sākt strādāt. Personām ar GRT primāri varētu piedāvāt darbu valsts vai pašvaldību iestādēs, piemēram, VSAC, tādējādi rādot piemēru privātajiem darba devējiem.

LPS: Bērniem ar funkcionāliem traucējumi izstrādātajos plānos kā nepieciešamie sociālie pakalpojumi ietverti daudz tādu, kuri nav saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 313, piemēram, Montessori, baseins, delfīnu terapija. Svarīgi saprast, vai plānots MK noteikumos Nr. 313 paplašināt attiecināmo sociālo pakalpojumu klāstu, vai arī jāpasaka, ka bērnam nebūs iespējas šos sociālos pakalpojumus saņemt, jo arī vecāki piedalījās bērna izvērtēšanā. Priekšlikums grozīt MK noteikumus Nr. 313, paredzot attiecināt plašāku sociālo pakalpojumu loku, piemēram, atbalstītās lemtspējas speciālists.

Personas ar GRT saplūdušas kopā ar psihiskām saslimšanām (garīgā atpalcība, psihiskie traucējumi). Nepieciešamas ir psihiatrijas māsas, bet vai šādu veselības aprūpes pakalpojumu dzīves vietā pašvaldības vispār varēs nodrošināt. Jābūt skaidrai izpratnei par to, kas notiks ar cilvēkiem, kas atstās VSAC – kāda būs viņu dzīves kvalitāte, vai tā nepasliktināsies. Pagaidām neredz ģimeniskai videi pietuvinātu sociālo pakalpojumu īstenošanas praktiskos aspektus MK noteikumos Nr. 313.

Līdz ar ERAF līdzekļu piesaistīšanu strauji augs cenas. Tas nozīmē, ka izmaksas varētu nosegt projekta izstrādi, bet ne sociālos pakalpojumus, tādēļ sociālie pakalpojumi būtu attīstāmi tajās teritorijās, kur infrastruktūra jau ir pieejama. Jau tagad būtu jāapsver, kā pašvaldības stratēģiskajos plānos un budžetā nodrošināt finansējumu projekta rezultātu uzturēšanai, tā kā tie pašvaldībām būs papildu līdzekļi. Kopumā neviens nav pret, bet aktuāls ir arī jautājums, kā nodrošināt sociālos pakalpojumus lielos novados ar lielu teritoriju. Neviens reģions vēl nav ticis līdz sociālo pakalpojumu plānu analīzei, līdz šim sniegti tikai sākuma dati.

LM: Jāsaprot, ka finansējums ir tik, cik piešķirts. Lai finansējums netiktu sadrumstalots, pašvaldības aicinātas kooperēties sociālo pakalpojumu nodrošināšanā plānošanas reģiona ietvaros.

Jau 2003. gada 3. jūnija Ministru kabineta noteikumi Nr. 291 "Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem" paredzēja sociālo pakalpojumu sniedzēja standarta bērniem "quality 4 children" ieviešanu, kas tagad noteikts arī jaunajos Ministru kabineta 2017. gada 13. jūnija noteikumos Nr. 338 "Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem".

Saeima Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma grozījumos, kas stājās spēkā 2017. gada 9. februārī, atbalstīja normas "nauda seko klientam" ieviešanu, paredzot, ka šī norma stāsies spēkā 2019. gada 1. janvārī. Likumdevējs deleģēja Ministru kabinetu izstrādāt noteikumus, kas konkretizēs nosacījumus šī principa ieviešanai.

Personu ar GRT, kas sevī ietver personas ar intelektuālās attīstības traucējumiem un cilvēkus ar psihiskām slimībām, virzībā uz DI procesu ļoti svarīga ir klienta pareiza un precīza izvērtēšana (profilēšana), jo, piemēram, klientam ar šizofrēniju nav nepieciešams tas pats, kas klientam ar intelektuālās attīstības traucējumiem, tādēļ izvērtēšanā būtiski atpazīt klienta vajadzības un pieņemt pareizu lēmumu. Personām ar intelektuālās attīstības traucējumiem pietiek ar sociālā darbinieka atbalstu un

uzraudzību. Savukārt klientam ar psihisku slimību ir nepieciešams vismaz ģimenes ārsta un/vai psihiatrijas māsu atbalsts. Atbilstoši Veselības ministrijas māsterplānam specializēto ambulatoro psihiatrisko palīdzību nodrošinās astoņos valsts nozīmes centros. Jāņem vērā, ka jebkurai personai slimības saasināšanās gadījumā ir tiesības stacionēties ārstniecības iestādē. Bērniem sociālo pakalpojumu klāstam nav saturisku ierobežojumu, bet ir noteikts šo pakalpojuma apjoms, tāpēc katrs gadījums ir jāvērtē individuāli, ņemot vērā katra bērna prioritārās vajadzības.

ERAF finansējumam papildus būs EUR 45 milj. ESF finansējuma. Tā kā šobrīd noslēgusies izvērtēšana, nopietni apsverams, kur sociālie pakalpojumi veidojami. Jāatceras, ka tikai diviem gadījumiem sociālais pakalpojums netiks veidots. Turklāt princips "nauda seko klientam" attiecas uz tiem klientiem, kas nāk no VSAC.

LPS: MK noteikumi Nr. 313 tomēr paredz ierobežojumu sniegt tikai tos pakalpojumus, kas normatīvos aktos noteiktā kārtībā¹ ir reģistrēti sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā. Atsevišķi pakalpojumi tur nav un nebūs, tāpēc ir aicinājums pārskatīt iespējamo pakalpojuma apjomu.

LM: Tā kā bērnu vajadzības ir plašākas nekā MK noteikumos Nr. 313 iekļautais, pēc klientu izvērtēšanas tiek secināts, kas pietrūkst, un tiek radīts atbilstošs pakalpojums, ieguldot ESF finansējumu, kurš pēc tam tiek reģistrēts normatīvajos aktos noteiktā kārtībā. Projekts paredz tieši šādu risinājumu.

LPS: Pašvaldības atzīst DI procesa nepieciešamību. Taču jāreķinās ar dramatisku cenu kāpumu, uzsākoties ERAF aktivitātēm, tādēļ līdzfinansējuma trūkums projekta ietvaros būs liela problēma.

Izvērtējot piekļuvi Latvijā jau pieejamajiem sociālajiem un medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumiem, piemēram, reitterapija, jāsecina, ka ir problēmas ar šādu pakalpojumu nodrošināšanu, tāpēc būs jālemj, kā optimālāk šo jautājumu risināt.

Jāapdomā risinājumi finansējuma ieguldīšanai personu ar funkcionāliem traucējumiem mājokļu pieejamības nodrošināšanai, tā kā pašvaldībām nav legāli iespējams ieguldīt līdzekļus privātmāju un kopīpašumā esošo daudzdzīvokļu māju pielāgošanā cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

LM: Darbs jāsāk ar vienkāršākiem sociālajiem pakalpojumiem, piemēram, dienas centri, lai tad pamazām virzītos uz priekšu. DI procesa ietvaros gribam atslogot vecākus, lai tie var doties uz darbu, savukārt bērni attīstīties. Tikai nākotnē vajadzētu domāt par specifisku pakalpojumu, piemēram, delfīnterapijas attīstību, jo, izvirzot priekšplānā šāda veida pakalpojumus, tiek pārprasts DI mērķis.

Puses vienojās:

Informāciju pieņemt zināšanai, diskusijas turpināt pēc lēmuma pieņemšanas par nodokļu politikas izmaiņām.

3. GMI līmenis 2018. gadā

*(Ziņo: I.Skrodele-Dubrovskā
Izsakās: A.Jaunsleinis, J.Reirs)*

¹ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums; Ministru kabineta 2017. gada 27. jūnija noteikumi Nr. 385 "Noteikumi par sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrēšanu"

LM: Piedāvā noteikt augstāku GMI līmeni, nosakot to, kā noteiktu procentuālu apmēru no mājsaimniecību ienākumu mediānas. Vienlaikus tiek piedāvāts GMI līmenim piemērot ekvivalences skalu (svars katram mājsaimniecības loceklim) un samazinātu koeficientu nestrādājošām personām darbības vecumā. LM 2018. gadam virza trīs priekšlikumus GMI līmenim: (1) 20% no ienākumu mediānas – pirmajai personai EUR 84, otrai un pārējām personām EUR 58, papildu finansējums pret 2016. gadu – EUR 7 689 786; (2) 18% no ienākumu mediānas – pirmajai personai EUR 75, otrai un pārējām personām EUR 53, papildu finansējums pret 2016. gadu – EUR 4 779 247; (3) 17% no ienākumu mediānas – pirmajai personai EUR 71, otrai un pārējām personām EUR 50, papildu finansējums pret 2016. gadu – EUR 3 484 189.

Domāts arī par motivācijas elementiem, paredzot šādus filtrus: reģistrēšanās NVA; bezdarbniekam – pienākumu pildīšana; ienākumu tests; pārskatīšana un kontrole. Vienlaikus piedāvāti šādi līdzdalības pasākumi: patiesu ziņu sniegšana; personiskā ierašanās; medicīniskā izmeklēšana; ārstēšanās pasākumi; nodarbinātības pasākumi; sabiedriskie darbi (12 stundas nedēļā).

LM, nosakot GMI līmeni, rosina orientēties uz otro vai trešo priekšlikumu.

LPS: Lai netiktu pieņemti nepārdomāti lēmumi, pašvaldības atbildi nevar sniegt, kamēr nav rezultāts par nodokļu politikas izmaiņām. Rosina pie šī jautājuma atgriezties pēc tam, kad valdībā būs panākta vienošanās par nodokļu politikas izmaiņām.

LM: LM novērojusi, ka pašvaldības ļoti nopietni izvērtē situāciju pabalsta piešķiršanai. Pastāv arī datu bāzes, kurās iespējams pārbaudīt personu sniegto informāciju, tiek uzraudzīti arī līdzdalības nosacījumi, tāpēc nav pamata teikt, ka pabalsti tiek piešķirti nepārdomāti. Tieši pretēji pabalsti tiek piešķirti mērķtiecīgi tām personām, kurām tie tiešām nepieciešami.

LPS: LPS pasakās par pozitīvo novērtējumu. Iespējams, kritika nāk no agrākiem laikiem, kad vēl nebija pieejamas datu bāzes. Neizslēdz iespēju, ka ir atsevišķi negatīvi gadījumi, tomēr kopējā tendence ir pozitīvi vērtējama.

Puses vienojās:

Informāciju pieņemt zināšanai, diskusijas turpināt pēc lēmuma pieņemšanas par nodokļu politikas izmaiņām Ministru kabineta un LPS sarunu ietvaros.

4. Bāriņtiesu attīstības perspektīvas

(Ziņo: *L.Liepa*)

Izsakās: A.Jaunsleinis, J.Reirs, G.Libeks, L.Āboliņa, V.Reitere, A.Krasnogolovs, R.Krūmiņa, M.Moors, E. Alksnis, A.Lācarus)

LM: Bāriņtiesas veido pašvaldības, un, ja tās sastāvā nav persona ar juridisko kvalifikāciju, juridiskais atbalsts jānodrošina pašvaldībai. Latvijā šobrīd ir 132 bāriņtiesas. Dati par 119 bāriņtiesām liecina, ka visvairāk bāriņtiesu priekšsēdētāju ir ar pedagoģisko izglītību – 44 (39%), kam seko bāriņtiesu priekšsēdētāji ar izglītību tiesību zinātnē – 42 (37%), savukārt 46 bāriņtiesu priekšsēdētājiem (38%) ir bakalaura grāds, bet 52 (43%) – maģistra grāds.

Lai pilnveidotu bāriņtiesu darbu bērnu tiesību aizsardzībā, 2015. gada nogalē Saeima pieņēma apjomīgus grozījumus Bāriņtiesu likumā, tostarp bāriņtiesas locekļiem tika nolemts paaugstināt prasības izglītībai no 2021. gada: bāriņtiesas priekšsēdētājam un priekšsēdētāja vietniekam – no otrā līmeņa augstākās akadēmiskās izglītības uz vismaz akadēmisko maģistra grādu vai profesionālo maģistra grādu, bet bāriņtiesas locekļiem – no pirmā līmeņa (koledžas) vai otrā līmeņa augstākās akadēmiskās izglītības uz vismaz akadēmisko bakalaura grādu vai profesionālo bakalaura grādu.

Vērtējot bāriņtiesu iedalījumu pēc pieņemto lēmumu apjoma, konstatējams, ka ik gadu vairāk kā 50% bāriņtiesās tiek pieņemti līdz 50 lēmumiem gadā, dažās – vairāk kā 200 lēmumu gadā. Savukārt vērtējot bāriņtiesu iedalījumu pēc ierosināto lietu apjoma, konstatējams, ka vairāk kā 50% bāriņtiesu gadā tiek ierosinātas no 0 līdz 20 lietām.

Dati liecina, ka bāriņtiesās ir ļoti atšķirīga noslodze, kas kavē veidoties pieredzei un attīstīties labajai praksei, vienlaikus tas var radīt arī problēmas, risinot sarežģītus gadījumus. Tas ļauj secināt, ka vajadzētu domāt par bāriņtiesu apvienošanu un virzīties uz mazāku bāriņtiesu skaitu. Bāriņtiesu likums šādu iespēju paredz, bet apvienošanās tendence nav izteikta.

Lai stiprinātu bāriņtiesu darba kvalitāti un amatpersonu profesionalitāti bērnu tiesību aizsardzības jautājumos, LM pirmreizējai diskusijai piedāvā vairākus priekšlikumus: pārskatīt izglītības prasības bāriņtiesu priekšsēdētājiem un locekļiem; veicināt bāriņtiesu apvienošanu, veidojot stratēģiski nozīmīgas bāriņtiesas; piešķirt lielākas pilnvaras Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācijai (turpmāk – LBDA), nosakot, ka tā sniedz metodisko palīdzību bāriņtiesām, nepieciešamības gadījumā sadarbojoties ar VBTAI; atslogot bāriņtiesas no notariālās darbības (aplūcinājuma funkcija), atstājot tās tikai notāriem; stiprināt VBTAI kapacitāti kvalitatīvas uzraudzības veikšanai; jautājums par bāriņtiesu funkciju pārskatīšanu un lemjošās funkcijas iespējamu nodošanu tiesas pārziņā. Lai pārrunātu bāriņtiesu attīstības perspektīvas, LM tuvākajā laikā plāno organizēt domnīcu.

LPS: LPS vēlas precizēt, vai ir apkopojums par bāriņtiesu notariālo darbību veikšanu.

LM: Tāda informācija netiek apzināta. Zināms, ka atsevišķās bāriņtiesās pēc šī pakalpojuma veidojas gara rinda.

LPS: Norāda, ka notariālā funkcija nav pieejama visā Latvijas teritorijā, turklāt tas ir dārgs pakalpojums, un šie ir tikai daži no iemesliem, kāpēc būtiski, ka notariālā funkcija tiek saglabāta bāriņtiesām. Jautā, vai LM pieejama informācija par to, cik bāriņtiesu lēmumi ir pārsūdzēti tiesā – cik atcelti, cik palikuši spēkā.

LM: Detalizēta informācija konkrētajā brīdī nav pieejama, tomēr šie dati ir gana labi bāriņtiesu labā.

Būtisks radītājs ir ne tikai pārsūdzētie vai atceltie lēmumi, bet jāskatās, kas notiek sabiedrībā kopumā. Krīzes sekas ir vardarbības pieaugums. Bāriņtiesas ir jāveido jaunā kapacitātē, tās jāstiprina. Nav godīga situācija, ka pašvaldībās ar mazāku rocību tiek pieņemti atšķirīgi lēmumi kā pašvaldībās ar lielāku rocību. Šī ir pirmā reize, kad LM prezentē savas ieceres, tāpat labprāt tiek uzklaustītas idejas konsultatīvajā padomē bērnu interešu aizstāvībai. Domāts par pašvaldību pārstāvju iesaisti šajā padomē. Intensīvs darbs tiks sākts septembrī.

LPS: Bāriņtiesu darbs ir neatkarīgs, pašvaldības tajā neiejaucas. Ja valsts vēlas šīs funkcijas pārņemt, pirms tam būtu jāredz izvērtējums, kādēļ reorganizācija ir nepieciešama. Ja struktūra labi funkcionē, kāpēc tā būtu maināma.

LM: Bāriņtiesu darbība ir ļoti neviendabīga. Ne jau pārsūdzēto lēmumu proporcija vai atceltie lēmumi ir rādītājs, bet gan, piemēram, raugoties no adopcijas lietu puses, kā tiek pieņemts lēmums par bērna labāko interešu izvērtēšanu: kura ārpusģimenes aprūpes forma ir piemērotākā, vai brāļi un māsas būtu šķirami, cik ātri tiek pieņemts lēmums un nosūtītas ziņas par iekļaušanu LM adopcijas reģistrā u.tml. Mazāku bāriņtiesu skaitu būtu vieglāk metodiski vadīt, un tas būtu ar lielāku profesionālo kapacitāti.

LPS: Komentējot LM tikko prezentētos priekšlikumus par iespējamajām izmaiņām attiecībā uz izglītības prasībām bāriņtiesām, norāda, ka maģistra grāds, kas ietverts Bāriņtiesu likuma 10. pantā, nav prasība pat rajona tiesu tiesnešiem, tātad bāriņtiesām prasības ir augstākas. 2015. gadā Saeima paaugstināja arī vecuma cenzu no 25 uz 30 gadiem, kā arī noteica prasību par nevainojamu reputāciju. Izglītības nosacījuma maiņa, paredzot tikai juridisko izglītību, būtu nekonsekventa likumdevēja nostāja, tā kā cilvēki jau uzsākuši mācības, lai iegūtu nepieciešamo izglītību atbilstoši Bāriņtiesu likuma pārejas noteikumu 12. punktam, kas nosaka, ka grozījumi šī likuma 10. panta pirmās daļas 3. punktā un otrās daļas 3. punktā stāsies spēkā 2021. gada 1. janvārī.

No 2016. gada 1. janvāra spēkā ir jauna norma par to, ka pašvaldībai jāsniedz juridiskais atbalsts bāriņtiesai.

Pēdējos divos gados intensīvi apspriesta ideja par obligātu notariālā akta formu darījumiem ar nekustamo īpašumu. Notikušas plašas diskusijas dažādos pasākumos. Apkopoti pašvaldību viedokļi. Valdība šo ideju neatbalstīja. TM nostāja ir tāda, ka šī notariālā funkcija bāriņtiesām ir saglabājama². Tieslietu ministrs Dzintars Rasnačs 2016. gada LPS un TM sarunās ir viennozīmīgi apstiprinājis, ka notariālā funkcija bāriņtiesām tiek saglabāta. Ja tā tiktu noņemta, tad pakalpojums kļūtu attālinātāks no cilvēkiem un dārgāks, darījumu kārtošana paildzinātos. Jau tagad vērojams, ka cilvēki savas lietas kārtoti novēloti vai nekārtoti vispār. Svarīgs ir arī uzticamības faktors, jo cilvēki cits citu pazīst. Notariālās funkcijas, kuras veic bāriņtiesas, nav apstrīdētas, un tas ir efektīvi arī no vienas pieturas aģentūras viedokļa, jo vienlaikus var nokārtot, piemēram, nekustamā īpašuma nodokļa maksājumus. Vērā ņemams arī fakts, ka ieguldīti finanšu līdzekļi bāriņtiesu darbinieku apmācībā šīs funkcijas nodrošināšanai. Par šo aptaujātas gan bāriņtiesas, gan pašvaldības.

LM: LM sniegtā informācija ir ierosinājums diskusijai. Tomēr LPS pārstāvja teiktajā netika minēts neviens vārds par bērniem.

LPS: Bāriņtiesu skaits ir saistīts ar to, ka bāriņtiesām jābūt pietuvinātām ģimenēm. Tomēr vērojama tendence, ka skaits samazinās. Bāriņtiesas nepieciešams stiprināt, jo

² Tieslietu ministrija 2017. gada 30. augusta atzinumā "Atzinums par protokola projektu "Labklājības ministrijas un Latvijas Pašvaldību savienības 2017. gada sarunu protokols"" norāda: konceptuālajā ziņojumā "Par darījumiem ar nekustamo īpašumu", kas atbalstīts ar Ministru kabineta 2016. gada 14. novembra rīkojumu Nr. 679 "Par konceptuālo ziņojumu "Par darījumiem ar nekustamajiem īpašumiem"" ietverts nosacījums, ka bāriņtiesu kompetencē nostiprinājuma lūguma apliecināšanas funkcija tiek atstāta, ja bāriņtiesām tiek noteiktas tādas pat prasības atbalstītā risinājuma varianta piemērošanā, kādas būs noteiktas zvērīnātiem notāriem

tām nākas pieņemt smagus lēmumus, piemēram, par bērna izņemšanu no ģimenes. Tomēr bērnu tiesību jautājumi nav vienīgais, ko skata bāriņtiesas.

Vēlme stiprināt bāriņtiesas ir ļoti pareiza, un bāriņtiesas ir gatavas pārmaiņām. Bāriņtiesu metodiskā vadība ir VBTAI funkcija, kas pārvērtusies par kontroles funkciju. Mērķis var tikt sasniegts tikai tad, ja ir savstarpēja cieņa starp iestādēm un notiek diskusija, tāpēc ir aicinājums runāt ar pašām bāriņtiesām.

Rīgas pieņemto lēmumu kvalitāte ir uzlabojusies, tie ir juridiski pamatotāki, bet mazās pašvaldības labāk un vairāk strādā ar bērniem. Šeit jāmeklē līdzsvars. Piekrīt, ka juristi labi sagatavos lēmumu, tomēr sarunu ar bērnu vislabāk var virzīt pedagogi, psihologi u.tml. A.Krasnogolovs labprāt piedalītos LM organizētajā domnīcā, un aicina uz kopēju bērnu tiesību aizsardzības sistēmas izpēti, ne tikai bāriņtiesas.

LM: Labklājības ministrs ir atvērts sarunām, un piedalās visur, kur tiek aicināts. Labklājības ministrs uzskata, ka, nosakot jaunas prasības, nekad nevar noteikt konkrētu datumu to piemērošanas uzsākšanai. Jaunas prasības var sākt attiecināt uz jaunpieņemtajiem cilvēkiem, nevis automātiski uz visiem. Savukārt par minēto VBTAI kontroles funkciju LM runās ar iestādes darbiniekiem. Bieži vien redzams, ka daudz kas ir atkarīgs tieši no konkrētiem cilvēkiem, tieši tāpēc jo būtiskāk ir strādāt pie vienveidīgas pieejas attīstības, lai uzlabotu kvalitāti.

LPS: Bāriņtiesas kalpo plašākam redzējumam, tām ir daudz dažādu pienākumu, piemēram, apliecinājumi, mantojumu apstiprināšana, pārstāvniecība tiesās cilvēkiem ar ierobežotu rīcībspēju (arī resursu centrs cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem "Zelda" atzīst, ka bāriņtiesas ir šiem cilvēkiem vistuvākās), konsultācijas par uzturlīdzekļiem, pagaidu aizsardzības piemērošana vardarbības gadījumos, piedalās kriminālprocesos. Bērnu tiesību aizsardzība ir tikai viens aspekts. Bāriņtiesas strādā visplašākajā apjomā, pildot to, ko tām likumdevējs ir uzticējis. Piekrīt, ka bāriņtiesām nepieciešams pilnveidoties, tās nepieciešams stiprināt, vēlams veiksmīgāka sadarbība ar sociālajiem dienestiem, policistiem, bet ne optimizēšana. Jautā, vai aiz lēmuma likvidēt bāriņtiesas, neslēpjās kādu NVO interešu lobēšana. Tā vietā aicina veidot valsts politiku ģimeņu ar bērniem stiprināšanai.

LM: LM neplāno bāriņtiesu likvidēšanu. Viens no priekšlikumiem ir to loģiska integrēšana tiesu sistēmā. Arī LM vēlas bāriņtiesu stiprināšanu. Kā izskaidrot vecākiem vai policistiem, kam nepieciešams konkrēts pakalpojums, kāpēc ir gadījumi, ka bāriņtiesa strādā divas stundas dienā. Bērnu tiesību aizsardzība nevar būt atkarīga no pašvaldības rocības.

LPS: Piekrīt, ka nepieciešama bērnu tiesību aizsardzības sistēmas revīzija. Šobrīd sistēma tikai izvēlas mazāko ļaunumu. Izņemot bērnu no ģimenes, netiek ievērotas bērna tiesības uzaugt ģimenē. Netiek runāts par vecāku atbildības stiprināšanu – bērns tiek izņemts, nevis notiek darbs ar vecākiem. Izņemšana no ģimenes notiek nevis institūciju darba dēļ, bet gan tādēļ, ka vecāki nepilda savus pienākumus, līdz ar to darbs būtu jāorientē uz to. Nav mehānisma, kas ļautu, piemēram, ar tiesas spriedumu uzlikt vecākiem pienākumu ārstēties vai dzīvot kopā krīzes centrā. Tāpat kopīgi jādomā, kā mazināt negatīvo vides faktoru ietekmi – alkohols, nabadzība, kā tiesību aizsardzības sistēmu pavērst uz to, lai stiprinātu disfunkcionālas ģimenes atbildību un spējas pildīt savus pienākumus. Audžuģimenes trūkst tieši to pašu iemeslu dēļ, kas ir pamatā bērna izņemšanai no ģimenes – maza dzīvojamā platība, zemi ienākumi, zināšanu trūkums par bērna tiesībām.

LM: Labklājības ministrs neredz pretrunas. Skaidrs, ka ir nepieciešama kopīga platforma diskusijai, piemēram, "Dobeles gadījums" parādīja, ka situācijas risināšanā bija iesaistītas septiņas no trīspadsmit ministrijām. LM uzskata, ka sociālais dienests darīja visu, ko varēja, tāpēc to nenosodīja, lai gan kas tāds tika prasīts. LM šobrīd piedāvā risinājumu vienai lietai un aicina uz plašāku diskusiju nekā tikai bāriņtiesas.

LPS: Aicina vērst diskusiju plašāk – ne tikai par bāriņtiesām, bet arī par sociālā dienesta funkcijām, tā kā abām daudz funkcijas ir līdzīgas. Ja tās veic gan viena, gan otra institūcija, piemēram, risku izvērtēšana, tad konflikts starp iestādēm ir iebūvēts. Abas institūcijas ir pašvaldību īpašums, abas regulē valsts. Pārmaiņas ir svarīgas, tās skatāmas pasaules kontekstā. E.Alksnis noteikti vēlas piedalīties kopējā diskusijā.

Bāriņtiesas ir represīva institūcija, tāpēc no represīvās dabas jāpāriet uz sadarbību. Ja bāriņtiesas tiek veidotas kā stratēģiski nozīmīgas iestādes, tad tomēr jāraugās sadarbības teritoriju kontekstā. Iespējams, lielākas pilnvaras piešķiramas LBDA, piemēram, metodiskais atbalsts. Būtu vairāk jāuzticas bāriņtiesai kā organizētai vienībai, lai tās savstarpēji varētu sniegt juridisko atbalstu cita citai, kā arī sociālajiem dienestiem.

LM: Prezentētie priekšlikumi nav tikai LM radīti, tie veidoti, ņemot vērā diskusijā pie Valsts prezidenta un Saeimas komisijās paustos viedokļus.

Puses vienojās:

LM priekšlikumus bāriņtiesu sistēmas pilnveidei izstrādāt ciešā sadarbībā ar LPS un LBDA.

5. NPAIS datu ievades un aktualizēšanas izaicinājumi

(Ziņo: L.Liepa

Izsakās: A.Jaunsleinis, J.Reirs, G.Krasovskis, E.Alksnis, M.Moors, R.Vectirāne)

LM: NPAIS iekļaujamās informācijas apjomu nosaka Ministru kabineta 2014. gada 25. marta noteikumi Nr. 157 "Nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēmas noteikumi". Statistikas dati rāda, ka kopš sistēmas izveides, lai risinātu dažādas situācijas, institūcijas NPAIS izmanto arvien vairāk. Vislielākais meklēšanas pieprasījumu skaits NPAIS ir Valsts policijai, seko bāriņtiesas, pašvaldības policija un sociālais dienests.

Gada sākumā veiktās bāriņtiesu aptaujas par NPAIS rezultāti liecina, ka sniegtie priekšlikumi iedalāmi divās grupas: speciālistu zināšanas – NPAIS lietotprātība un pašas sistēmas uzlabošana, jo sistēma nav draudzīga lietotājam un tajā nav pietiekama informācija iestāžu funkciju īstenošanai.

Lai risinātu problēmas ar NPAIS lietotprātību, 2017. gada rudenī tiks organizētas apmācības pašvaldību darbiniekiem, kuriem nepieciešams apgūt vai atjaunināt zināšanas par NPAIS lietošanu, kā lektoros pieaicinot Iekšlietu ministrijas (turpmāk – IeM) Informācijas centra (turpmāk – IC) pārstāvjus. LM atgādina, ka katra institūcija var vērsties IeM IC, lai pieteiktu jaunus NPAIS lietotājus, jo lietotāju skaits nav ierobežots.

NPAIS pilnveides nodrošināšana iecerēta divos projektos – LM ERAF projektā "DI procesu atbalsta informācijas sistēma (1.kārta)" un IEM ERAF projektā "Jaunās paaudzes Iekšlietu Integrētā informācijas sistēma" (izstrādes stadijā).

LM projektā izstrādātas izmaiņas NPAIS, lai pilnveidotu datu apmaiņu starp Sociālās palīdzības administrēšanas lietojumprogrammu (turpmāk – SOPA) un NPAIS. Lai nodrošinātu Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā noteiktās prasības, LM strādā pie sistēmas izmaiņām, kas ļautu NPAIS bērnu aprūpes iestādēm, sociālajiem dienestiem un bāriņtiesām apmainīties ar informāciju par bērniem, kuri ievietoti bērnu aprūpes iestādēs. Izpildes termiņš noteikts 2017. gada 31. decembrī.

Savukārt IeM projekta ietvaros plānots: modernizēt esošo Integrēto iekšlietu informācijas sistēmu; NPAIS padarīt lietotājam draudzīgāku; novērst pašvaldību identificētās problēmas, kas saistītas ar NPAIS lietošanu. Provizoriskais termiņš tehniskās specifikācijas izstrādei – 2017. gada otrā puse.

LPS: Piedāvā apmācībām izmantot LPS telpas. Šeit pieejama sistēma, kas ļauj nodarbības pārraidīt un arī ierakstīt, tāpat var uzdot jautājumus elektroniski, uz kuriem iespējams operatīvi atbildēt.

Pateicas par mēģinājumu uzlabot NPAIS lietotāju prasmes un sadarbību, norādot, ka šādi mēģinājumi bijuši arī iepriekš. Pauž izbrīnu, ka publiskajā telpā dzirdams, ka pašvaldības ir tās, kas kavē darbu ar sistēmu, maz ievieto informāciju, maz sadarbojas ar citām institūcijām. LPS uzskata, ka šāds viedoklis ir nepamatots. Atbildīgas par informācijas aizpildīšanu sistēmā ir arī citas institūcijas, un, tikai kopīgi katram darot savu darbu, sistēma kļūs pilnīga.

Būtisks trūkums ir tas, ka sistēmai nav saimnieka. IeM IC ir tehniskais sistēmas uzturētājs, viņiem nevar prasīt, lai tiktu saprastas saturiskās vajadzības. Zināma prakse, ka pašvaldības un sociālie dienesti savā darbā izmanto cita izstrādātāja sistēmu, un šīs sistēmas "nesadarbojas", tāpēc cilvēki strādā divās sistēmās. Šobrīd tiek veidota saskarne, lai sistēmas apmainītos ar informāciju, jo gatavot informāciju vienlaicīgi divās sistēmās nav lietderīgi.

NPAIS ieviešana un piespiešana to lietot, kurā kāds ko izdomā, nezinot, ka cits jau to dara, kopumā raksturo bērnu tiesību aizsardzības sistēmas problēmas. Viens no kavēkļiem ir NPAIS nelietošana un sistēmu savietošanas trūkums. Pareizāk būtu sistēmām datus ņemt no pirmavota un atpakaļ nodot pilnu informāciju. Jau sākumā vajadzēja ņemt vērā SOPA, kurā pašvaldības strādā. Turpmāk, veidojot jaunas sistēmas, vajadzētu ņemt vērā šo pieredzi, jo, piemēram, ģimenes ārstiem nevajadzētu likt strādāt NPAIS, tā kā tiek attīstīta e-veselības sistēma. NPAIS sākumā tika veidota kā nepilngadīgo bērnu likumpārkāpēju sistēma, bet tagad tā ir bērnu tiesību aizsardzības sistēma.

NPAIS pilnveidošanai jau 2016. gada sākumā sniegti priekšlikumi par nepieciešamajiem uzlabojumiem. Vēlētos sagaidīt kvalitatīvu servisu un cieņpilnu attieksmi. Jādomā arī par ievadīto datu, īpaši sensitīvo datu, ietekmi ilgtermiņā. Noteikti pārrunājami satura piederības jautājumi.

Puses vienojās:

Stiprināt sadarbību starp LM, IeM, VARAM un pašvaldībām, lai pēc iespējas īsākā laikā rastu efektīvus un praksē sasniedzamus risinājumus, nodrošinot, ka

visām kompetentajām institūcijām NPAIS kļūst par praktisku instrumentu bērnu tiesību aizsardzības nodrošināšanā.

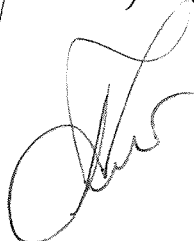
Sarunas slēdz plkst.16.30

Labklājības ministrs

J.Reirs

LPS priekšsēdis

A.Jaunsleinis

Z.Fridrihsberga, 67021507
zane.fridrihsberga@lm.gov.lv